

Revolució tecnològico-cognitiva: un món millor?

La visió idíl·lica d'un nou món interconnectat i igualitari topa amb la tradició cognitiva i ètica que encara ens regeix. Norbert Bilbeny i Teresa Garcerà en parlen.

És sabut de tothom que els descobriments en els camps de les ciències i de les tècniques diverses han generat canvis moltes vegades considerables en tots els terrenys: n'hi ha prou d'esmentar, en el camp artístic, la incorporació de la perspectiva en el Renaixement, o la nova dimensió de l'espai i del temps a començament del segle XX; en el terreny del pensament, la separació cada vegada més profunda de la ciència del pensament mític o religiós, i les conseqüències que es produeixen en l'àmbit de l'ètica en la mesura que no sols ha canviat allò que hom tenia pel centre del món, sinó també les nostres visions de l'entorn i del paper que nosaltres mateixos hi hauríem de fer.

Quan un món nou se'ns apareix davant els nostres ulls, la ment comença a adaptar-s'hi a poc a poc i, en un determinat període de temps, tot canvia: les relacions laborals, les de poder, els components de la cultura i les formes de concebre-la, les relacions interpersonals, i passa una mica això que passa ara (i, suposo, sempre que hi ha hagut canvis importants): els qui ens hem format en una cultura verbal –i llibresca–, amb una història i uns mites, és com si, amb unes eines ja envellides o superades, provéssim de vèncer o almenys de frenar l'inaturable avenç d'un enemic molt més poderós que va

absorbint totes les maneres d'apropiar-nos la realitat. I oscil·lem entre una defensa irreductible dels elements cognitius i ètics coneguts i una visió idíl·lica del món que veiem obrir-se'ns: interconnectat, utòpic, on tothom pot ser a la pantalla alhora, un món –volem pensar– igualitari i solidari. I quan restem bocabadats davant aquest univers de la comunicació, que ja sabem com un present a què podem accedir, ens assalta un dubte: serà aquest món el d'una llibertat per fi assolible, on no hi haurà fronteres ni límits al coneixement i a la veritat, o serà, ben altrament, l'aprofundiment de la solitud en la qual cadascú crearà, pensarà, estimarà, sol, davant la seva pantalla, dialogant amb uns altres fantasmes també tancats en la seva habitació, solitaris i autosuficients per sempre més? Entre l'un extrem i l'altre, hi cap tota la bellesa i tot l'horror que els humans podem arribar a concebre.

Sobre aquestes temes enceten avui el debat Teresa Garcerà, professora d'intel·ligència artificial a la Universitat Jaume I de Castelló i Norbert Bilbeny, professor d'ètica a la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, i tu, lector –protagonista dels canvis que en els àmbits científic, tecnològic, i per tant cognitiu i ètic, es van produint–, tens també la paraula.

Anna Papiol